ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. XXXVIII, 16 SECTIO G 1991

Instytut Administracji i Prawa Publicznego UMCS
Zakład Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji

Jerzy STELMASIAK

Strefa ochronna jako prawny środek ochrony środowiska we Francji

Protective Zone as a Legal Measure of Environmental Protection in France

Ochrona środowiska stała się ważnym problemem w wielu państwach. Obecnie można już twierdzić, że to nie tylko problem wewnętrzny państw, ale zagadnienie o charakterze globalnym, a więc międzynarodowym[1]. Często uważa się, że jest to przesłanka numer dwa dalszego rozwoju ludzkości, po powszechnym rozbrojeniu i utrzymaniu pokoju. Przełomowym wydarzeniem w tej dziedzinie było ogłoszenie 26 V 1969 r. słynnego raportu ówczesnego Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, U Thanta, pt. „Człowiek i jego środowisko"[2]. Skierowany on był do wszystkich państw świata i dotyczył podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu położenia kresu szybko postępującej degradacji środowiska w skali globalnej. Duże znaczenie miało również opublikowanie I i II Raportu Klubu Rzymskiego, gdzie zwrócono w sposób alarmujący uwagę na fakt, że dalszy nieograniczony wzrost gospodarczy doprowadzi do zniszczenia podstawowych elementów równowagi ekologicznej[3]. Jednak dopiero od drugiej połowy XX wieku nastąpiły daleko idące ograniczenia w swobodzie korzystania ze środowiska. Zostały one wprowadzone przez większość państw zarówno w interesie swoich obywateli, jak i całej ludzkości. Zakresem ochronnej regulacji prawnej obejmowano stopniowo wszystkie elementy środowiska, począwszy od świata zwierzęcego i roślinnego, a skończywszy na powietrzu

1 Zob. *Final Act of the Conference on Security and Co-Operation in Europe* (*Co-Operation in the Field of Economics, of Science and Technology and of the Environment*), [w:] *Od Helsinek do Madrytu, Dokumenty KBWE*, PISM, Warszawa 1983, s. 151; J. Symonides: *Europejska współpraca w zakresie ochrony środowiska naturalnego*, „Przegląd Zachodni" 1972, nr 4.

2 U Thant: *Człowiek i jego środowisko*, „Biuletyn Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO" 1969, numer specjalny.

3 D. H. Meadows, D. L. Meadows, J. Randers, W. W. Behrens III: *The Limit to Growth*, Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind, New York 1972 [wyd. polskie: *Granice wzrostu*, Warszawa 1974].

atmosferycznym. Obecnie dominujący jest pogląd, że powstał nowy dział prawa – międzynarodowe prawo środowiska[4]. Także w Polsce niektórzy przedstawiciele doktryny uważają, że w aktualnym stanie prawnym, po kompleksowym unormowaniu ustawowym tej problematyki w naszym prawodawstwie, powstała nowa gałąź prawa – prawo ochrony środowiska[5].

We Francji zakres tej problematyki należy do kompetencji Ministra Środowiska i Jakości Życia[6]. Stosowane są dwa podstawowe pojęcia, to jest „ochrona przyrody"[7] i „ochrona środowiska"[8]. Mają jednak one charakter doktrynalny. Pierwszy termin oznacza każde działanie typu konserwatorskiego w celu ochrony zasobów odnawialnych i nieodnawialnych, a także zabezpieczenie już chronionych obszarów przyrodniczych (np. parków narodowych czy pomników przyrody). Natomiast drugi termin jest interpretowany jako stosowanie wszelkich instrumentów przeciwdziałających szkodliwym wpływom na środowisko w postaci zanieczyszczenia wód, powietrza atmosferycznego, odpadów czy hałasu.

Problematykę ochrony środowiska w ustawodawstwie francuskim należy analizować z uwzględnieniem podziału prawa francuskiego na prywatne i publiczne[9]. Realizacja zadań państwa w omawianej dziedzinie oparta jest na prawnych środkach efektywnego użytkowania określonej przestrzeni. Tworzone obszary specjalne o różnorodnym charakterze powodują bowiem każdorazowo ingerencję w sferę własności prywatnej. Natomiast powstała na bazie prawa romańskiego i germańskiego konstrukcja dóbr publicznych obecnie już nie jest w pełni przydatna do realizacji zadań administracji w zakresie ochrony środowiska[10]. Oznacza to, że tego rodzaju środki prawne, których celem jest efektywne wykorzystanie przestrzeni, należą do tzw. służebności administracyjnych. Ich zastosowanie umożliwia „wyodrębnienie" z własności prywatnej określonych „dóbr publicznych", tj. nieruchomości, jej zespołów lub części w celu realizowania interesu publicznego.

Opierając się na art. 650 francuskiego kodeksu cywilnego[11], można uznać, że zarówno akty prawne rangi ustawowej, jak i przepisy wykonawcze (tzw. jednostronne akty publiczne), a także akty administracyjne określające stałe służebności w dziedzinie użyteczności publicznej, są podstawą do powstania służebności

---

[4] R. Wolfke: *Międzynarodowe prawo środowiska (tworzenie i egzekwowanie)*, Wrocław 1979, s. 7 i n.

[5] Jest to sporne zagadnienie w doktrynie. Stanowisko aprobujące w tej kwestii zajmuje m. in.: L. Jastrzębski: *Prawo ochrony środowiska jako odrębna gałąź prawa*, „Krakowskie Studia Prawnicze" 1983, s. 15 i n.; również *id.*: *Ochrona środowiska w PRL*, Warszawa 1990, s. 53 i n. Natomiast większość przedstawicieli doktryny zajmuje odmienne stanowisko.

[6] W. Michajłow: *Środowisko a polityka*, Wrocław 1976, ss. 12–22.

[7] J. Lamarque: *Droit de l'environnement*, Paris 1973, Avant-propos, s. XV; J. Filipek: *Charakterystyka prawa ochrony przyrody za granicą (Uwagi ogólne)*, [w:] *Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego*, pod red. W. Michajłowa i K. Zabierowskiego, Warszawa–Kraków 1978, t. I, ss. 124–125; Michajłow: *op. cit.*, ss. 17–18.

[8] G. Biolat: *Marxisme et environnement*, Paris 1973.

[9] R. David: *Prawo francuskie, podstawowe dane*, Warszawa 1965, s. 164 i n.

[10] A. Wasilewski: *Administracja wobec prawa własności nieruchomości gruntowych, Rozważania z zakresu nauki prawa administracyjnego*, „Zeszyty Naukowe UJ – Prace Prawnicze" 1972, z. 54, ss. 75–76.

[11] Kodeks cywilny francuski (Napoleona) z r. 1804.

administracyjnych[12]. Z tych względów między innymi akty prawne, które tworzą obszary specjalne dla celów ochrony środowiska, posiadają charakter specyficznych aktów prawa publicznego. Ich celem jest również – w przypadku wystąpienia kolizji między interesem prywatnym a publicznym – takie ich rozstrzygnięcie, w którym przyznają pierwszeństwo interesowi publicznemu. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba ingerencji w sferę własności (np. w związku z eksploatacją lub ochroną określonych zasobów środowiska na terenie danej nieruchomości). Tego rodzaju działania powinny być jednak dokonywane z jednej strony w oparciu o obowiązujące zasady porządku prawnego, a z drugiej powinny uwzględniać interes publiczny. Jest bowiem oczywiste, że skutkiem omawianej ingerencji będzie powstanie szeregu ograniczeń prawa własności, a w szczególności w zakresie korzystania z danej nieruchomości. Oznacza to zmianę statusu prawnego właściciela (użytkownika) danego gruntu. Obszary specjalne spełniające cele ochrony środowiska, jak np. tereny ochronne o unikalnych walorach przyrodniczych i ich otuliny, strefy ochronne wokół wielkich aglomeracji miejskich, strefy wzmożonego hałasu czy też strefy ochronne wokół zródeł wody, są więc znaczącymi środkami prawnymi realizowania tego typu interesu publicznego[13].

Cechą charakterystyczną unormowań w tej dziedzinie we Francji jest bowiem prowadzenie działalności na podstawie tzw. koncepcji ustrefowienia. Opiera się ona na obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego (terytorialnego – ZEP, PAR czy POS)[14]. Ich celem jest sprecyzowanie zasad zagospodarowania określonych obszarów, a także oznaczonych, konkretnych „działek". W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że przede wszystkim ustawa nr 82-653 z 29 VII 1982 r. o reformie planowania wprowadziła szereg zmian dotychczasowego stanu prawnego[15]. Wynikały one z nowego ujęcia istoty planowania, tj. pogłębienia procesu decentralizacji planowania oraz zwiększenia rangi planowania (przy odrzuceniu koncepcji planowania imperatywnego).

W dziedzinie planowania przestrzennego w miejsce dotychczasowego Komisariatu Generalnego Planu i Delegacji do Spraw Zagospodarowania Przestrzennego nastąpiło utworzenie nowego naczelnego organu, tj. Ministerstwa Planu i Zagospodarowania Przestrzennego[16]. Ponadto obok udziału w pracach planisty-

---

[12] Zob. przypis 10; W. J. Katner: *Ochrona własności nieruchomości przed naruszeniami pośrednimi*, Warszawa 1982, ss. 14–15. W ten sposób nawiązuje się również stosunek administracyjnoprawny, zob. też J. Filipek: *Stosunek administracyjnoprawny*, Kraków 1968, ss. 13–26.

[13] P. Moor: *Aménagement du territoire et propriété privée, Société suisse des juristes, Rapports et communications*, 110° année 1976, ss. 461–465.

[14] T. Butler: *Badania regionalne we Francji*, [w:] *Planowanie regionalne w krajach europejskich*, praca zbiorowa pod red. A. Kuklińskiego, Warszawa 1976; *id.*: *Badania regionalne oraz planowanie regionalne i zagospodarowanie przestrzenne we Francji*, PAN KPZK, Komunikat (materiał powielany); J. Grzeszczak: *Koncepcje polaryzacyjne w przestrzennym zagospodarowaniu kraju (na przykładzie Francji)*, Studia KPZK PAN, t. XXXVI, Warszawa 1971.

[15] "Journal Officiel de la République Française" z 30 VII 1982 r.

[16] Por. M. Lissowska: *Reforma planowania francuskiego*, „Gospodarka Planowa" 1983, nr 2, ss. 96–98; W. Kawalec: *System administracji lokalnej we Francji – referat PAN KPZK* (materiał powielany), s. 14 oraz F. Baecque: *Administracja centralna*, [w:] *Administracja Republiki Francuskiej*, praca zbiorowa pod red. J. Łętowskiego, Wrocław 1984, s. 135 i n.

cznych, między innymi dotychczasowej Rady Ekonomicznej i Społecznej, przewidziano udział nowego podmiotu – Narodowej Komisji Planowania jako organu społecznego o charakterze opiniodawczo-doradczym, tworzonego dla każdego planu.

W odniesieniu do omawianej problematyki można stwierdzić, że wprowadzane ograniczenia prawa własności w formie omawianych obszarów specjalnych wydawane są i powiązane z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego, ponieważ nie stanowią w żadnym przypadku samodzielnego środka gospodarki przestrzennej. Szczególne znaczenie mają akty kreujące Strefy Ochrony Środowiska (ZEP). Wprowadzony przez ustawodawstwo francuskie tzw. system (koncepcja) ustrefowienia przewiduje bowiem w szczególności następujące ich rodzaje:

1) strefy krajobrazowe;
2) strefy o dominującym użytkowaniu o charakterze górskim;
3) strefy z przewagą gospodarki rolnej;
4) strefy równowagi ekologicznej;
5) strefy o szczególnych walorach architektonicznych[17].

Pojęcie obszarów (stref) równowagi ekologicznej zasobów środowiska obejmuje zasięgiem parki narodowe, pomniki przyrody i ich otuliny, zabytki, jednostki osadnicze mające charakter zabytkowy i ich strefy ochronne[18]. Oznacza to, że ochrona środowiska w drodze tworzenia stref ochronnych ma na celu eliminację lub co najmniej ograniczenie oddziaływania ujemnych wpływów, których następstwem jest zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska, jak np. wód czy powietrza atmosferycznego.

Podstawowe znaczenie dla ochrony źródeł wody ma tworzenie stref ochronnych[19]. Podobnie jak w prawodawstwie innych państw, celem ustanowionej strefy ochronnej jest realizacja funkcji ekologiczno-zdrowotnej. Pod tym kątem obowiązują określone standardy jakości wód oraz wprowadzony jest na ich obszarze specyficzny porządek prawny. Dlatego też zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne, które zamierzają użytkować ujęcie wody dla potrzeb komunalnych, powinny uzyskać w tym przedmiocie stosowne pozwolenie. Właściwy organ administracyjny w tej dziedzinie (tj. prefekt departamentu) po uzgodnieniu z Radą Inspekcji Higieny na szczeblu departamentu zobowiązany jest wydać rozstrzygnięcie w tej sprawie. W szczególnych przypadkach (wynikających z art. 780 kodeksu zdrowia publicznego) uzgodnienie powinno nastąpić z Najwyższą Radą Higieny Francji, co zobowiązuje właścicieli (użytkowników) funkcjonujących ujęć prywatnych do uzyskania pozwolenia prefekta (według warunków określo-

---

[17] O. Vallet: *L'administration de l'environnement*, Paris 1975, ss. 258–286; zob. także J. Pacelt: *Doświadczenia Francji zasługują na uwagę*, „Przyroda Polska" 1982, nr 6, s. 26.

[18] Vallet: *op. cit.*, ss. 245–248 i 257, a także: B. Dezert: *Rozwój stref działania oraz walka przeciw zagrożeniu środowiska w wielkich aglomeracjach Francji, Referat na VI polsko-francuskim seminarium geograficznym na temat środowiska przyrodniczego i jego aspektów społecznych*, Warszawa–Kozubnik, 25 V–3 VI 1981 r. [maszynopis powielony].

[19] Zob. A. Jaroszyński: *Ochrona prawna zasobów naturalnych w PRL*, Warszawa 1972, ss. 100–101 oraz K. Podgórski: *Ochrona wód przed zanieczyszczeniami w świetle prawa administracyjnego*, Warszawa 1974, ss. 31–33.

nych dla nowych ujęć). Powinno to być realizowane w terminie roku od dnia ogłoszenia dekretu nr 61-859 z 1 VIII 1961 r. w sprawie określenia uprawnień organów administracji w dziedzinie zdrowia publicznego[20] (zarządzenie Ministra Zdrowia określa przesłanki uzyskania pozwolenia na dalsze użytkowanie tego rodzaju ujęć wód). W szczególności rozstrzygnięcie w tej sprawie oparte jest na:

1) raporcie geologa, który powoływany jest z rejestru specjalistów z tej dziedziny na szczeblu departamentu;

2) dwóch analizach jakości wód dokonanych w różnych okresach przez ośrodki kontroli zasobów wód śródlądowych, powoływane przez Ministra Zdrowia.

Nie zwalnia to właściwego organu władzy gminnej uprawnionego do użytkowania źródła (ujęcia) wody od obowiązku zabezpieczenia (w drodze niezbędnych czynności techniczno-budowlanych) urządzeń do poboru wody przed wszelkimi zanieczyszczeniami. Tego rodzaju akty, będące aktami prawa publicznego, określają warunki, na których może być wykonywane prawo użytkowania wód. Pod tym kątem jest również przeprowadzana kontrola sanitarna o charakterze następnym, realizowana w ramach nadzoru dyrektora wydziału zdrowia na szczeblu departamentu. Powinna być ona dokonywana co najmniej 3 razy w roku i opierać się na rozstrzygnięciach prefekta wydanych na podstawie wniosku dyrektora wydziału.

Tworzenie strefy ochronnej wokół źródeł i ujęć wody ma jednak decydujące znaczenie dla zabezpieczenia omawianego zasobu środowiska. Materialnoprawną podstawę stanowi art. 20 kodeksu zdrowia publicznego i zmodyfikowany art. 7 ustawy nr 64-1245 z 16 XII 1964 r. w sprawie korzystania z wód oraz ich ochrony przed ujemnymi wpływami[21]. Na tej podstawie ustawodawca wprowadził wokół ujęć wody trójstopniową strefę ochronną w miejsce dotychczas jednorodnej strefy. Rozwinięcie tych zasad zawarte jest w omawianym dekrecie nr 61-859 z 1 VIII 1961 r. oraz dekrecie nr 67-1093 z 15 XII 1967 r.[22] i w piśmie okólnym z 10 XII 1968 r. w sprawie stref ochronnych dla ujęć wody pitnej na zaspokojenie bytowych potrzeb zbiorowisk ludzkich[23].

Znowelizowany art. 20 omawianego kodeksu zdrowia publicznego stanowi, że w celu ochrony jakości wód może być wydany akt tworzący strefę ochronną wokół ujęcia wody. Dotyczy to czynności o charakterze użyteczności publicznej,

---

[20] W brzmieniu: *Décret n° 61-859 du 1er août 1961 portant règlement d'administration publique pour l'application du chapitre III du titre Ier livre Ier du code de la santé publique relatif aux eaux potables* („Journal Officiel" 5 VIII 1961) zmodyfikowany dekretem nr 67-1093 z 15 XII 1967 r. („Journal Officiel" 19 XII 1967).

[21] W brzmieniu: *Loi n° 64-1245 du 16 décembre 1964 relative au régime et à la répartition des eaux et à la lutte contre leur pollution*, („Journal Officiel" 18 XII 1964).

[22] *Décret n° 67-1093 du 15 décembre 1967* („Journal Officiel" 19 XII 1967) zawiera przepisy wykonawcze do znowelizowanego art. 20 *Code de la Santé Publique*; R. David (*op. cit.*, s. 49) stwierdza: „W tym wypadku [tj. rząd przy regulacji spraw wchodzących w zakres jego uprawnień – J.S.] – [...] zobowiązany jest po prostu do działania przy pomocy dekretów (*décrets*) wydawanych po zasięgnięciu opinii Rady Stanu (Conseil d'Etat), gdy chodzi o zmianę przepisów prawnych w zakresie tych spraw wydawanych w formie ustaw zarówno przed, jak i po wejściu w życie Konstytucji z r. 1958".

[23] *Circulaire du 10 décembre 1968, relative au périmètre de protection des points de prélèvement d'eau destinée à l'alimentation des collectivités humaines* („Journal Officiel" 22 XII 1968, zmieniony 18 I 1969), który określa w sposób szczegółowy zasady gospodarowania na terenie tego rodzaju strefy ochronnej.

która obejmuje wszelkie działania zarówno o charakterze prawnym, jak i faktycznym w zakresie poboru wody z danego ujęcia. Wprowadzając specjalny reżim prawny na oznaczonym przyległym obszarze, ustawodawca różnicuje jego ostrość pod kątem odległości od przedmiotu ochrony. Na tej podstawie można mówić o trzech podstrefach: 1) ochrony bezpośredniej, 2) ochrony pośredniej, 3) ochrony umiarkowanej.

Ad 1. Na terenie podstrefy ochrony bezpośredniej obowiązuje najostrzejszy system nakazów i zakazów w odniesieniu do wszelkiej działalności podejmowanej na tym obszarze. Oznacza to, że dozwolone są tylko takie czynności, które spełniają te wymogi oraz realizowane są wyłącznie przez uprawnione podmioty, wskazane przez akt tworzący daną strefę ochronną. Ponadto obszar takiej podstrefy powinien być ogrodzony.

Ad 2. Podstrefa ochrony pośredniej obejmuje teren przyległy do pierwszej podstrefy. Obowiązujący na jej obszarze specjalny porządek prawny jest ściśle powiązany z regulacjami prawnymi dotyczącymi ochrony ujęcia wody. Ma on charakter prewencyjny, ponieważ regulacja prawna, która odnosi się do wszelkiej działalności ludzkiej podejmowanej na tym terenie, stanowiona jest pod kątem eliminacji lub co najmniej ograniczenia wszelkich oddziaływań stanowiących rzeczywiste oraz potencjalne źródła zanieczyszczeń.

Ad 3. Ostatnia podstrefa (tzw. umiarkowana) tworzy się w sytuacji, gdy zachodzi konieczność szczególnej ochrony ujęcia wody. Jest ona najbardziej oddalona od przedmiotu ochrony, a panujący na jej terenie „umiarkowany" reżim prawny wprowadza regulację prawną w odniesieniu zarówno do adresatów rzeczywistych, jak i potencjalnych podejmujących działania mogące spowodować zanieczyszczenie chronionych zasobów wodnych.

Jednocześnie omawiany dekret nr 61-859 z 1 VIII 1961 r. oraz dekret nr 67-1093 z 15 XII 1967 r. określiły przesłanki utworzenia strefy ochronnej dla wód źródlanych i podziemnych (trzech podstref) oraz podstref ochrony bezpośredniej i pośredniej dla wód powierzchniowych. Ponadto powyższe regulacje oraz cytowane pismo okólne z 10 XII 1968 r. określają w sposób szczegółowy przepisy o charakterze „policyjnym" i poddają reglamentacji wszelką działalność podejmowaną na takim obszarze zarówno przez podmioty rzeczywiste, jak i potencjalne. Obejmuje to między innymi następujące czynności:

1) składowanie lub instalowanie urządzeń i materiałów, które mogą stanowić nawet potencjalne źródło zanieczyszczeń;
2) stosowanie nawozów naturalnych i sztucznych;
3) eksploatację kamieniołomów odkrywkowych.

Określenie normatywu szerokości stref ochronnych dokonywane jest jednak na podstawie raportu geologa (z listy specjalistów na szczeblu departamentu), który wydaje opinię w tej sprawie z uwzględnieniem warunków hydrologiczno-przestrzennych danego wyodrębnionego obszaru. Jest on zobowiązany do uzyskania opinii wyspecjalizowanych służb departamentalnych w zakresie rolnictwa, zdrowia, spraw socjalnych, urzędu górniczego czy też urzędu morskiego.

Natomiast akt tworzący strefę ochronną wprowadza każdorazowo rozgraniczenie jej obszaru oraz określa termin w przedmiocie doprowadzenia do stanu zgodnego z nowymi wymogami prawnymi urządzeń wodnych. Należy podkreślić, że według ustawodawcy podstrefy ochrony bezpośredniej i pośredniej w zasadzie

zabezpieczają w sposób wystarczający warunki dla ochrony ujęć wód powierzchniowych. Środki prawne „specjalne" przewidziane są jedynie dla ochrony ujęć wody w sztucznych (stojących) zbiornikach oraz dla ochrony zapór wodnych i jezior górskich. W takim przypadku Najwyższa Rada Inspekcji Higieny (na szczeblu kraju) zobowiązuje do dokonania następujących czynności:

1) wykupu gruntów przez jednostkę eksploatującą zbiornik (dorzecze) o szerokości co najmniej 5 m;

2) ustanowienia strefy ochronnej o szerokości co najmniej 50 m od urządzeń tamy wodnej (strefa służebności);

3) wprowadzenia systemu zakazów administracyjnych, np. budowy nowych ciągów komunikacyjnych, instalowania stacji paliw, zakładania i korzystania z kempingu czy zakaz wypasu bydła.

Na szczególne podkreślenie zasługuje sporządzony w tym zakresie tzw. plan wodny, który powinien koordynować wydawane zakazy pod kątem specyfiki przedmiotu ochrony. Na jego podstawie mogą być wprowadzane inne ograniczenia prawne, jak np. zakaz wędkarstwa czy uprawiania sportów wodnych oraz podejmowania innych działań mogących spowodować zanieczyszczenie wód przybrzeżnych. Określenie powyższych warunków jest zawsze dokonywane w akcie prawnym, kóry sankcjonuje daną czynność.

Podsumowując należy podkreślić, że akt tworzący strefy ochronne zawiera postanowienia, które określa się jako normy prawa publicznego, realizującego powszechne prawa podmiotowe (należy więc do specyficznej kategorii aktów prawa publicznego)[24]. Natomiast ochrona dóbr dokonywana przy pomocy tego środka prawnego stanowi *lex specialis* w stosunku do ochrony „powszechnej" wykonywanej w odniesieniu do pozostałych zasobów wód. Z tego względu w doktrynie francuskiej panuje pogląd, że ma ona charakter „uzupełniający", stanowiony pod kątem zabezpieczenia szczególnych funkcji spełnianych przez ujęcia wód. Pod tym kątem jest również „konstruowany" specjalny porządek prawny oraz następuje wyznaczenie obszaru strefy ochronnej. Oznacza to, że rozstrzygnięcie w tej sprawie jest z jednej strony aktem deklaratoryjnym, ponieważ sankcjonuje daną czynność jako posiadającą charakter użyteczności publicznej (akt pra- wa publicznego). Z drugiej strony jest to akt konstytutywny, tworzący nowe stosunki administracyjnoprawne kształtujące status prawny zarówno adresatów rzeczywistych, jak i potencjalnych. Należy zaznaczyć, że wprowadzenie przez ustawodawcę trójstopniowej strefy ochronnej nie tylko zwiększyło jej zasięg terytorialny (ochrona konserwatorska), lecz również zintensyfikowało ochronę o charakterze kształtującym.

Dotychczasowe rozważania pozwalają zatem na sformułowanie wniosku, że również w ustawodawstwie francuskim ochrona zasobów wodnych w źródle czy ujęciu wody – jako elementu środowiska – realizowana jest przede wszystkim z punktu widzenia ochrony życia i zdrowia ludzi. Dlatego funkcja ekologiczna została zabezpieczona w tym przypadku w sposób pośredni.

---

[24] Wasilewski: *op. cit.*, ss. 27–28; C. Wiener: *Władza centralna i władza lokalna – mity i rzeczywistość, Kontrola czy ingerencja*? [w:] *Administracja Republiki Francuskiej*, Wrocław 1984, ss. 180–183.

SUMMARY

The main aim of the article is to present the protective zone functioning as a legal measure of environmental protection in France. The considerations include first of all legal characteristics of the protective zone as a special area of ecological character, with an emphasis on the importance of this legal institution in protection of inland water sources and intakes. This legal institution serves the environmental protection within the market economy mechanisms to protect the public legal interest even when it collides with the individual legal interest. Of course, this act of public legal decision cannot disturb in any case the individual interest protected by law, except for the legal situations included in the suitable laws or acts based on them.